

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04 UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
ZESPÓŁ REALIZACJI 00 - 503 W A R S Z A W A
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17 TELEFAX 629 - 40 - 89
INTERNET: <http://www.cbos.pl> E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/123/104/95

WYBORY PREZYDENCKIE - PREFERENCJE W CZERWCU '95

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, CZERWIEC '95

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

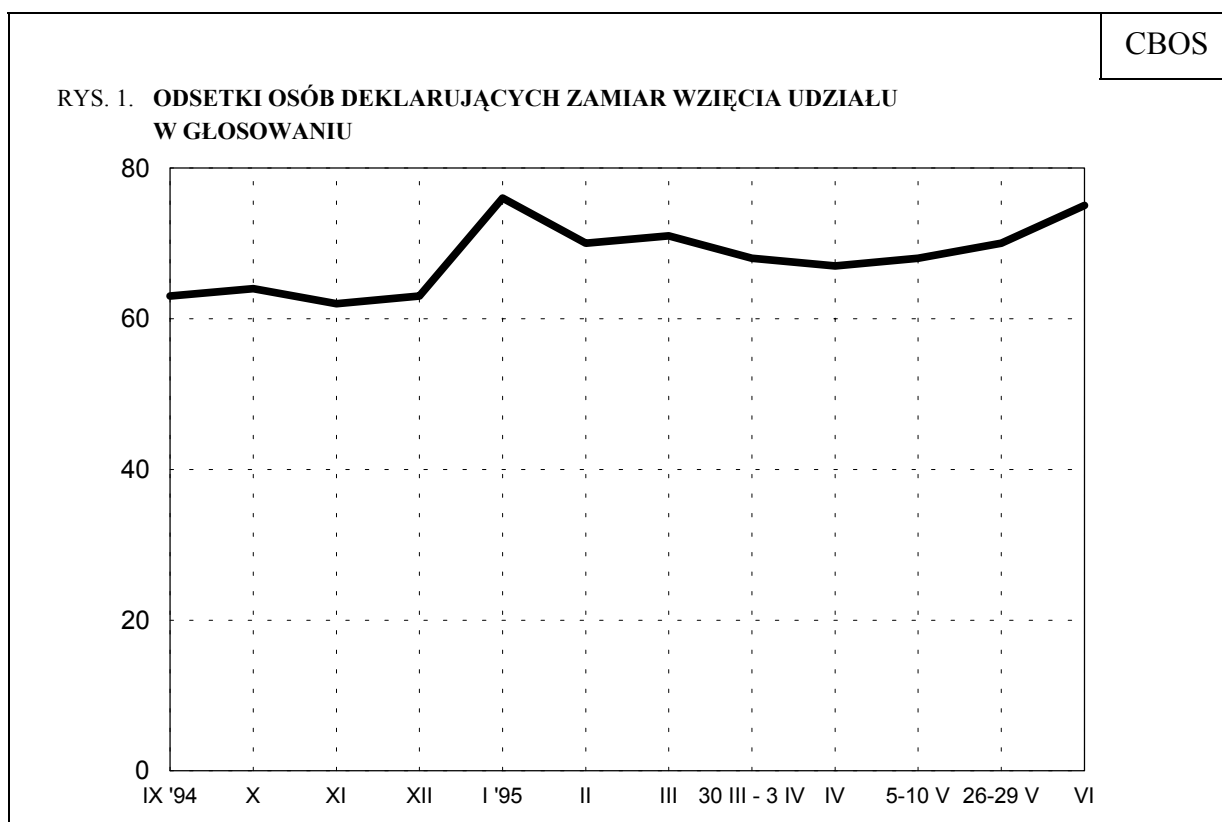
Do wyborów prezydenckich pozostało jeszcze kilka miesięcy. Ciągłe jesteśmy świadkami negocjacji oraz mniej lub bardziej oficjalnych dyskusji politycznych o poszczególnych kandydaturach. Swoją kampanię wyborczą oficjalnie rozpoczął jedynie Aleksander Kwaśniewski - otwierając biuro wyborcze i ogłaszając hasło „Wybierzmy przyszłość”. Pozostali pretendenci do urzędu prezydenckiego unikają na razie, jak się wydaje, zbyt jednoznacznych deklaracji o kandydowaniu. VII Zjazd „Solidarności” - wbrew oczekiwaniom niektórych - nie przyniósł odpowiedzi na pytanie, którego z kandydatów będzie popierał związek. Lech Wałęsa także nie podjął jeszcze ostatecznej decyzji. Zbigniew Religa, zobligowany przez swoją partię do kandydowania, również udziela niejednoznacznych odpowiedzi w tej kwestii. Wysiłki zmierzające do wysunięcia jednego wspólnego kandydata podjęte na nowo przez ugrupowania Konwentu św. Katarzyny oraz stanowisko PC wskazujące na wycofanie politycznego poparcia dla Adama Strzembosza nieco skomplikowały jego sytuację. Trzeba jednak zaznaczyć, że te ostatnie wydarzenia miały miejsce już po zrealizowaniu naszego sondażu¹.

Warto podkreślić, że zrealizowane w tym samym czasie badanie OBOP-u przyniosło bardzo zbliżone wyniki. Istotna różnica dotyczy jedynie notowań Hanny Gronkiewicz-Waltz, co może mieć związek z nieumieszczeniem na naszej liście Andrzeja Olechowskiego, na którego jest skłonna głosować część prawicowego elektoratu.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (61) przeprowadzono w dniach 8-12 czerwca ‘95 na 1172-osobowej reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Frekwencja wyborcza

Zamiar głosowania w wyborach prezydenckich, gdyby odbywały się one w najbliższym czasie, zgłasza obecnie trzy czwarte ankietowanych, a więc o 5 punktów procentowych więcej niż w ostatnich dniach maja. Zapewne w rzeczywistości frekwencja wyborcza nie będzie tak wysoka, regułą jest bowiem, że chęć głosowania w wyborach zgłasza więcej osób niż faktycznie bierze w nich udział. Wynik ten może jednak świadczyć o dość wyraźnym wzroście zainteresowania wyborami w ostatnim okresie.

Preferencje wyborcze

Liderem rankingu prezydenckiego jest nadal Aleksander Kwaśniewski. Po odnotowanym w ostatnich dniach maja wzroście poparcia ustabilizowała się liczba jego zwolenników. Obecnie zamiar głosowania na lidera SLD wyraża dokładnie jedna czwarta deklarujących wzięcie udziału w wyborach.

Tab. 1 Na kogo najchętniej oddał(a)by Pan(i) głos w wyborach?

N=875

	I '95	II '95	III '95	IV '95*	IV '95**	V '95♦	V '95♦♦	VI '95
Aleksander Kwaśniewski	14	16	19	18	24	20	26	25
Lech Wałęsa	11	8	13	7	11	8	12	12
Tadeusz Zieliński	9	13	16	11	8	15	12	11
Hanna Gronkiewicz-Waltz						-	4	11
Jacek Kuroń	10	14	10	14	15	15	11	10
Józef Zych	2	1	1	3	2	2	4	6
Adam Strzembosz	3	3	4	11	8	8	7	5
Waldemar Pawlak	6	6	3	3	5	3	4	3
Jan Olszewski	1	2	2	2	1	3	2	3
Zbigniew Religa					-	-	3	3
Leszek Moczulski					-	-	3	2
Janusz Korwin-Mikke				2	1	1	1	2
Ktoś inny					-	2	5	1
Trudno powiedzieć	21	14	9	6	8	6	6	6

* Badanie z 30 marca - 3 kwietnia '95
 ** Badanie z 7-11 kwietnia '95
 ♦ Badanie z 5-10 maja '95
 ♦♦ Badanie z 26-29 maja '95
 Uwzględniono odpowiedzi tych osób, które deklarują, że na pewno wezmą udział w wyborach.

Nadal utrzymuje się dystans dzielący Aleksandra Kwaśniewskiego od pozostałych kandydatów. Na drugim miejscu w rankingu sytuuje się Lech Wałęsa, który podobnie jak przed dwoma tygodniami może liczyć na 12% wyborców. Na identycznym poziomie - zbliżonym do tego, jaki uzyskuje prezydent - kształtuje się poparcie dla Tadeusza Zielińskiego i Hanny Gronkiewicz-Waltz. Zgodnie z naszymi przewidywaniami, nie trzeba było długo czekać na awans prezesa NBP do grona liczących się pretendentów. Od końca maja liczba jej zwolenników wzrosła prawie trzykrotnie - z 4% do 11%.

Od ostatniego sondażu utrzymuje się równowaga między Jackiem Kuroniem i Tadeuszem Zielińskim.

Mniej korzystnie wypada obecnie ocena szans wyborczych Adama Strzembosza. Wprawdzie spadek liczby jego zwolenników w krótkim okresie dzielącym kolejne sondaże

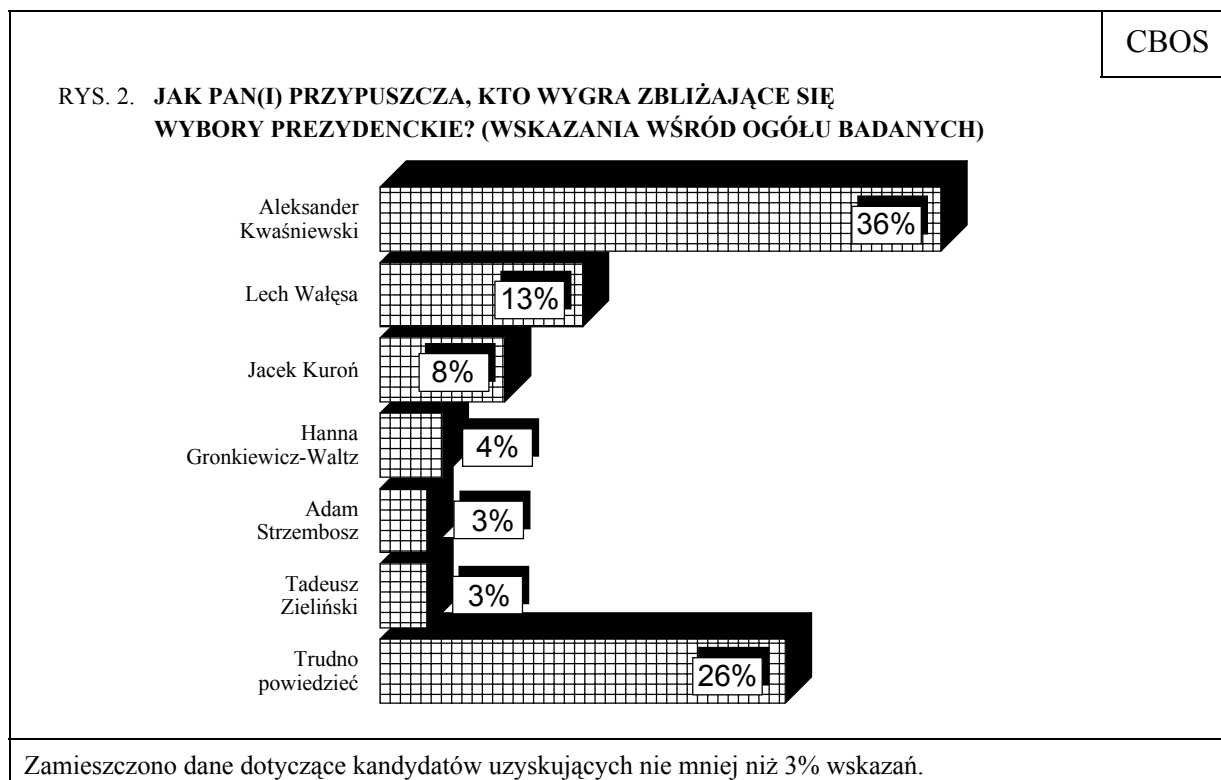
jest niewielki, niemniej jednak tendencja taka rysuje się już od pewnego czasu. Od kwietnia jego potencjalny elektorat zmniejszył się dwukrotnie.

Wyżej od Adama Strzembosza, raczej z symboliczną niż znaczącą przewagą jednego punktu, sytuuje się obecnie w naszym rankingu Józef Zych. Stosunkowo niewielki wzrost poparcia od ostatniego sondażu daje mu pewną przewagę nad Waldemarem Pawlakiem, na którego zamierza głosować zaledwie 3% deklarujących swój udział w wyborach prezydenckich.

Kto zostanie prezydentem?

Przewidywane wyniki wyborów

Istotnym elementem modyfikowania preferencji wyborczych, a także podejmowania decyzji uczestniczenia w wyborach jest przeświadczenie o ich zwycięzcy, żywione przez osoby zamierzające głosować.

Za głównego faworyta w nadchodzących wyborach niezmiennie uchodzi Aleksander Kwaśniewski. Zdaniem ponad jednej trzeciej Polaków (36%), jest on najbardziej prawdopodobnym zwycięzcą wyścigu do fotela prezydenckiego. Obecnie opinię taką podziela nieco mniej osób niż pod koniec maja. Wówczas przekonanie takie deklarowało 39% ankietowanych.

Nie zmieniły się natomiast od ostatniego sondażu przewidywania dotyczące szans pozostałych kandydatów. Lechowi Wałęsie wróży ponowną prezydenturę 13% respondentów, w wygraną Jacka Kuronia wierzy 8% ankietowanych. Wyraźnie mniej prawdopodobne wydaje się badanym zwycięstwo Tadeusza Zielińskiego. Zaledwie 3% ankietowanych widzi w nim głównego faworyta wyborów.

Hanna Gronkiewicz-Waltz jest wymieniana w gronie kandydatów od niedawna, wydaje się więc, że jej potencjalny elektorat dopiero się tworzy. Za wzrostem jej notowań w rankingu kandydatów nie nastąpił tak spektakularny przyrost ocen siły tej kandydatury. Pod koniec maja jej zwycięstwo w wyborach przewidywali zaledwie nieliczni ankietowani. Obecnie, mimo że liczba takich głosów jest wciąż znikoma, jednak sytuuje ją przed sporą grupą pozostałych kandydatów.

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. pilskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. wrocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. białkopodlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. Gdy pytamy ludzi o to, czy zamierzają wziąć udział w wyborach prezydenckich, sporo odpowiada, że nie pójdzie głosować. A czy Pan(i) pójdzie czy też, jak wiele innych osób, nie weźmie udziału w wyborach?
1 - Na pewno wezmę udział w wyborach; 2 - Jeszcze nie wiem, waham się; 3 - Raczej nie wezmę udziału w wyborach (%)

	1	2	3	Liczba osób
Ogółem	75	16	9	1172
Płeć				
Mężczyźni	80	13	7	554
Kobiety	70	19	11	618
Wiek				
do 24 lat	72	20	8	161
25-34	72	21	7	219
35-44	78	15	7	271
45-54	78	13	9	169
55-64	82	9	9	176
65 lat i więcej	64	18	18	176
Miejsce zamieszkania				
Wieś	74	14	11	437
Miasto do 20 tys.	75	11	14	122
od 21 do 50 tys.	74	19	6	169
51-100 tys.	81	12	7	55
101-200 tys.	82	16	2	75
201-500 tys.	67	23	10	141
501 tys. i więcej mieszk.	76	17	7	174
Region				
Północny	71	13	15	124
Zachodni	67	24	9	124
Środkowozachodni	77	14	9	176
Środkowy	83	13	4	212
Wschodni	69	19	12	148
Południowo-wschodni	79	14	7	185
Południowo-zachodni	70	19	11	203
Wysztalcenie				
Podstawowe	72	15	13	396
Zasadnicze zawodowe	71	20	9	291
Średnie	77	15	7	380
Wyższe	86	11	3	104
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier. i inteligencja	89	8	3	73
Prac. umysł. niż. szczebla	74	19	7	102
Pracownicy fiz.- umysł.	62	29	9	76
Robotnicy wykwalifikowani	78	14	9	140
Robotnicy niewykwalifik.	68	23	9	56
Rolnicy	80	14	6	97
Prywatni przedsiębiorcy	86	5	10	49
Bierni zawodowo				
Renciści	72	11	17	167
Emeryci	75	15	9	213
Uczniowie i studenci	70	25	5	51
Bezrobotni	68	23	8	81
Gospodynie domowe i inni	72	17	11	65
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	83	10	7	128
Sektor państwowy	80	14	6	145
Sektor prywatny	71	19	10	202
Spółdzielczość	71	25	3	33
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 125 zł	73	18	10	228
125 - 199	68	20	12	183
200 - 274	72	17	11	310
275 - 324	80	14	7	169
325 i powyżej	82	12	6	225
Ocena własnych war. mater.				
Złe	71	18	11	433
Średnie	73	18	9	525
Dobre	86	7	7	214
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	73	16	11	73
Raz w tygodniu	78	16	6	704
Kilka razy w roku	73	15	12	277
W ogóle nie uczestniczy	60	19	21	118
Poglądy polityczne				
Lewica	86	11	3	222
Centrum	72	17	10	353
Prawica	86	10	4	280
Trudno powiedzieć	60	23	16	312

Tabela 2. Na kogo z tej listy najchętniej oddał(a)by Pan(i) głos w wyborach prezydenckich? Proszę wskazać jedną osobę
 1 - Hanna Gronkiewicz-Waltz; 2 - Jacek Kuron; 3 - Aleksander Kwaśniewski; 4 - Janusz Korwin-Mikke;
 5 - Leszek Moczulski; 6 - Jan Olszewski; 7 - Waldemar Pawlak; 8 - Zbigniew Religa;

(%)

	1	2	3	4	5	6	7	8
Ogółem	11	10	25	2	2	3	3	3
Płeć								
Mężczyźni	7	11	27	2	4	4	4	2
Kobiety	14	10	23	1	1	3	3	3
Wiek								
do 24 lat	12	10	29	4	4	2	3	7
25-34	12	12	23	2	2	4	4	3
35-44	8	12	30	2	3	3	3	1
45-54	12	9	29	1	1	3	2	1
55-64	9	10	24	0	3	3	5	2
65 lat i więcej	14	8	14	0	1	4	4	2
Miejsce zamieszkania								
Wieś	5	11	25	0	2	5	7	3
Miasto do 20 tys.	8	9	33	4	5	6	1	5
od 21 do 50 tys.	17	13	20	3	2	1	3	5
51-100 tys.	16	11	30	3	0	0	0	0
101-200 tys.	12	17	31	2	2	0	4	2
201-500 tys.	13	5	27	0	3	2	0	0
501 tys. i więcej mieszk.	16	8	19	1	2	2	1	2
Region								
Północny	9	22	25	1	3	2	1	1
Zachodni	10	12	34	2	1	4	5	3
Środkowozachodni	7	10	34	0	2	2	2	3
Środkowy	13	6	12	2	2	4	4	3
Wschodni	9	9	17	1	4	5	9	3
Południowo-wschodni	12	10	27	4	0	4	2	0
Południowo-zachodni	14	10	19	1	3	3	2	5
Wykształcenie								
Podstawowe	10	12	22	2	2	4	6	2
Zasadnicze zawodowe	10	11	25	1	3	3	5	4
Średnie	11	9	29	1	2	2	1	3
Wyższe	12	8	21	4	2	3	0	1
Grupa społ.-zaw. pracujący								
Kadra kier., inteligencja	15	7	27	1	0	2	0	1
Prac.umysł.niż.szczebia	10	8	27	2	1	1	3	1
Pracownicy fiz.- umysł.	18	12	26	0	3	2	0	1
Robotnicy wykwalifikowani	7	12	29	1	3	2	4	1
Robotnicy niewykwalifik.	14	3	37	0	4	2	0	3
Rolnicy	2	6	28	0	3	11	9	1
Prywatni przedsiębiorcy	2	11	31	9	0	5	0	0
Bierni zawodowo								
Renciści	8	14	23	1	2	3	3	0
Emeryci	15	6	18	0	1	3	4	2
Uczniowie i studenci	20	11	24	7	0	0	0	7
Bezrobotni	7	19	20	3	4	5	8	2
Gospodynie domowe i inni	16	18	18	0	0	1	2	5
Pracujący poza rolnictwem								
Sfera budżetowa	10	11	26	1	3	2	1	2
Sektor państwowy	8	7	32	1	3	2	4	6
Sektor prywatny	12	9	29	2	5	2	2	3
Spółdzielczość	12	5	34	0	0	0	5	0
Dochody na jedną osobę								
Poniżej 125 zł	7	18	26	1	1	5	7	2
125 - 199	11	10	23	1	3	3	8	1
200 - 274	13	11	25	1	2	3	2	4
275 - 324	11	7	25	2	3	2	0	5
325 i powyżej	13	5	25	1	3	3	1	1
Ocena własnych war. mater.								
Złe	11	15	21	1	2	5	4	3
Średnie	11	8	26	1	2	2	4	2
Dobre	8	6	29	3	2	3	1	3
Udział w prakt. religijnych								
Kilka razy w tygodniu	23	2	15	0	2	4	8	3
Raz w tygodniu	11	9	24	1	3	4	3	3
Kilka razy w roku	8	16	29	2	2	2	4	3
W ogóle nie uczestniczy	6	11	33	3	1	0	0	1
Poglądy polityczne								
Lewica	4	8	59	0	0	0	1	2
Centrum	12	9	24	2	3	4	6	4
Prawica	15	10	5	2	4	5	1	2
Trudno powiedzieć	11	15	19	2	1	3	4	2

Tabela 2 (cd.) 9 - Adam Strzembosz; 10 - Lech Wałęsa; 11 - Tadeusz Zieliński; 12 - Józef Zych
13 - Ktoś inny

	9	10	11	12	13	(%) Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	5	12	11	6	1	6	872
Płeć							
Mężczyźni	3	12	12	6	1	6	440
Kobiety	7	13	10	5	2	6	432
Wiek							
do 24 lat	0	6	11	7	0	7	116
25-34	6	11	10	5	1	5	158
35-44	4	10	13	3	1	6	210
45-54	8	18	15	7	3	2	132
55-64	5	18	8	9	1	5	145
65 lat i więcej	7	22	7	6	0	12	111
Miejsce zamieszkania							
Wieś	5	11	8	10	1	8	323
Miasto do 20 tys.	2	6	14	4	1	4	91
od 21 do 50 tys.	4	11	13	3	1	5	126
51-100 tys.	5	8	16	7	0	3	45
101-200 tys.	4	14	7	2	0	2	62
201-500 tys.	13	14	13	3	2	5	94
501 tys. i więcej mieszk.	4	21	13	3	3	5	132
Region							
Północny	4	15	9	4	3	2	89
Zachodni	3	7	10	5	0	4	83
Środkowo-zachodni	3	12	16	9	1	6	136
Środkowy	3	17	10	6	1	8	174
Wschodni	7	11	10	9	0	6	101
Południowo-wschodni	6	13	6	7	1	8	146
Południowo-zachodni	10	9	14	3	2	6	142
Wykształcenie							
Podstawowe	2	16	6	6	1	9	283
Zasadnicze zawodowe	5	11	9	7	0	5	205
Średnie	5	11	13	7	1	4	293
Wyższe	13	9	22	0	3	2	90
Grupa społ.-zaw. pracujący							
Kadra kier., inteligencja	15	5	22	1	0	4	65
Prac.umysł.niż.szczebła	4	11	16	8	0	6	76
Pracownicy fiz.- umysł.	0	4	9	2	2	1	47
Robotnicy wykwalifikowani	3	13	9	4	0	7	109
Robotnicy niewykwalifik.	2	5	9	5	0	15	38
Rolnicy	4	8	14	12	1	1	77
Prywatni przedsiębiorcy	6	13	19	0	2	1	42
Bierni zawodowo							
Renciści	3	21	6	7	1	7	119
Emeryci	8	16	9	9	0	8	160
Uczniowie i studenci	0	6	8	6	3	9	36
Bezrobotni	0	15	11	3	1	3	56
Gospodynie domowe i inni	13	9	4	4	8	1	47
Pracujący poza rolnictwem							
Sfera budżetowa	8	8	16	2	1	8	106
Sektor państwowy	4	11	14	4	0	4	116
Sektor prywatny	5	12	9	5	1	5	143
Spółdzielczość	0	11	18	10	0	5	23
Dochody na jedną osobę							
Poniżej 125 zł	3	11	7	8	1	3	165
125 - 199	3	12	8	4	1	10	125
200 - 274	7	10	9	7	1	5	222
275 - 324	6	16	13	3	0	6	134
325 i powyżej	6	14	17	5	2	5	186
Ocena własnych war. mater.							
Złe	5	11	8	7	1	5	305
Średnie	4	13	11	6	2	7	383
Dobre	7	12	16	3	1	5	184
Udział w prakt. religijnych							
Kilka razy w tygodniu	8	23	0	9	0	2	53
Raz w tygodniu	6	12	10	6	1	7	546
Kilka razy w roku	4	10	13	5	0	4	201
W ogóle nie uczestniczy	1	12	24	3	1	4	71
Poglądy polityczne							
Lewica	1	1	16	4	1	2	190
Centrum	6	7	11	8	1	4	255
Prawica	10	27	10	5	1	2	240
Trudno powiedzieć	3	11	7	5	1	16	186